

Sborník Oblastního muzea v Mostě

řada přírodovědná číslo 42

2025

Sborník Oblastního muzea v Mostě

řada přírodovědná, 42

2025

**ISSN 1214 – 2573
ISBN 978-80-85115-56-7**

Sborník Oblastního muzea v Mostě, řada přírodovědná, uveřejňuje recenzované původní vědecké práce a krátké zprávy z geologie, botaniky, zoologie, recenze, personálie a informace z přírodovědeckého života především ze severozápadních Čech a přilehlých území.

Periodikum je zařazeno do Seznamu recenzovaných neimpaktivních periodik vydávaných v ČR platném pro rok 2015, který byl schválen Radou pro výzkum, vývoj a inovace dne 28.11.2014.

Podrobné pokyny pro autory a další bližší informace o sborníku jsou dostupné online na webu muzea:

<https://www.muzeummost.cz/cz/publikacni-cinnost>.

Plné obsahy posledních čísel sborníku jsou k dispozici na adrese:

<https://www.muzeummost.cz/sbornik-oblastniho-muzea-v-moste>.

The journal *Sborník Oblastního muzea v Mostě, series naturae*, publish peer reviewed original scientific works and brief reports in geology, botany and zoology, and also book reviews and personalia especially joined to Northwestern Bohemia and adjacent areas.

Detailed instructions for authors and further information about the journal are available online on the museum's website: **<https://www.muzeummost.cz/cz/publikacni-cinnost>**.

The full contents of latest issues of the journal can be found at the following address:

<https://www.muzeummost.cz/sbornik-oblastniho-muzea-v-moste>.

**Sborník Oblastního muzea v Mostě,
řada přírodovědná, číslo 42.**

Vydalo / Published by: Oblastní muzeum a galerie v Mostě

Místo vydání / Place of publication: Most

Náklad / Edition: 300 ks/pcs

ISSN 1214 – 2573

ISBN 978-80-85115-56-7

Toto číslo vyšlo / The issue was published on: 31. 12. 2025

Vytisknuto v / Printed in: TISKÁRNA K & B, s. r. o.

Obrázek na první straně obálky / The picture on the front cover:
pavlovnie plstnatá / the Foxglove Tree (*Paulownia tomentosa*) (orig. Pavel Krásenský).

Adresa redakce / The redaction address: Oblastní muzeum a galerie v Mostě, Čsl. armády 1360/35,
434 01 Most; E-mail: joza.v@omgm.cz; Telefon / The phone number: +420 414 120 238 (Vít Joza)

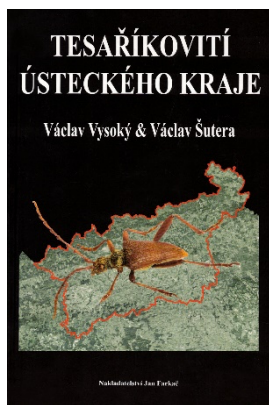
Redakční rada / Editorial board: Ing. Vít Joza (výkonný redaktor / Editor-in-chief), Pavel Krásenský,
Ing. Čestmír Ondráček, Miroslav Radoň, Mgr. Vladislav Rapprich, Ph.D.

Recenzenti příspěvků v tomto čísle / Reviewers of the contributions in the issue:

Stanislav Benedikt, Petr Bogusch, Jiří Janák, Jan Motejzík, Vlastimil Růžička, Kateřina Šumberová,
Pavel Vonička, Martin Waldhauser, Pavel Zdvorač

Tesaříkovití Ústeckého kraje

Vysoký V. & Šutera V. (2021): Tesaříkovití Ústeckého kraje. – Nakladatelství Jan Farkač, Praha, 356 pp. ISBN 978-80-908141-0-3 (brožováno)

Tesaříci (Cerambycidae) jsou mezi entomology velmi oblíbenou skupinou a tak vydání každé nové publikace, která představuje zástupce této čeledi, je vždy v očekávání jak amatérských sběratelů, tak širší vědecké obce. Stejně tomu bylo i v případě tohoto titulu, jenž nepřímo navazuje na malou publikaci Tesaříci ústeckého okresu, kterou v roce 1991 vydal první z autorů. Václav Vysoký se aktivně věnuje bezobratlým již od mládí, a právě tesaříci patřili společně se střevlíky k jeho hlavním cílovým skupinám. Václav Šutera není entomolog, nicméně se zoologii, resp. ornitologii věnuje již dlouhá léta a publikoval řadu odborných článků.

Recenzovaná knížka vyšla ve formátu A5 v brožované vazbě. Vytisknuta je na křídovém papíře, který je velice vhodný především pro prezentování fotografií, kterých je v publikaci více než 150. Cílem knížky je představit faunu tesaříkovitých Ústeckého kraje, a to včetně faunistických údajů. V úvodu autoři seznamují čtenáře s historií studia

tesaříků na území Ústeckého kraje. Následuje stručný popis zájmového území a krátké zamyšlení nad změnami v krajině, které mohou být důvodem úbytku některých druhů. Autoři v úvodu také připomínají, že nejde o kompletní zpracování všech údajů, ale základem jsou dosud publikované údaje a také údaje, které poskytli téměř výhradně sběratelé aktivně působící v Ústeckém kraji. Vzhledem k tomu, že jsou tesaříkovití mezi sběrateli velmi oblíbenou skupinou, mnoho údajů se do práce zcela jistě nedostalo. Následuje katalog tesaříkovitých Ústeckého kraje, ve kterém jsou druhy řazeny dle platného zoologického systému, tedy na začátku zástupci podčeledi Prioninae a na konci čeledi Lamiinae. U každého druhu je uveden výskyt v Čechách (B), na Moravě (M) a samostatný sloupeček odkazuje na výskyt na území Ústeckého kraje (UK). Následuje údaj o případném zařazení mezi zvláště chráněné druhy podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. Zde autoři dle mého názoru zbytečně zvolili jiné zkratky pro označení jednotlivých kategorií chráněných druhů, než které jsou ve vyhlášce běžně používané (pro ohrožený druh „OD“, silně ohrožený druh „SOD“ a pro kriticky ohrožený druh „KOD“). Předposlední sloupeček udává zařazení druhu v aktuálním Červeném seznamu bezobratlých České republiky. Chybí však vysvětlivka pro regionálně vyhynulý druh (RE), která je v katalogu použita. Poslední sloupeček slouží pro poznámky k vzácným nebo vyhynulým druhům. Za seznamem druhů jsou uvedeny krátké komentáře k vzácným druhům, dále pravděpodobně vyhynulým nebo nezjištěným po roce 1970 a také k chybně určeným druhům. Dále je uvedena poměrně podrobně metodika získávání faunistických údajů a také jsou popsány použité metody sběru. Autoři věnovali čas jmennému seznamu všech lokalit a také živých rostlin, které jsou následně u jednotlivých druhů uvedeny. Přijde mi to zbytečné, navíc, když názvy nemají odkazy na konkrétní stránky. Nicméně autoři k tomu měli jistě své důvody. Na mnoha místech jsou chybně použity spojovníky namísto pomlček, např. „5350-5450“, „V.-VII.“, „str.52-54“ nebo „Přehled druhů - PRIONINAE“. Nezvyklé je také použití spojovníku u vícejmenných citací, kde je namísto znaku „&“, „a“ nebo „et“, uvedeno například „Benda-Vysoký, 2000“.

Hlavní část knihy se věnuje jednotlivým druhům tesaříků. Jak již bylo řečeno, druhy jsou řazené dle systematického zařazení, nicméně hledání jednotlivých druhů je poměrně obtížné, protože ve jmenném rejstříku zcela chybí odkaz na stránky jednotlivých druhů. To by práci s knížkou velmi

zjednodušilo. Obsah knihy odkazuje pouze na stránky, kde začínají jednotlivé skupiny, resp. podčeďedi. V kapitole Přehled výskytu tesaříků v Ústeckém kraji jsou u každého druhu uvedeny podčeďed, tribus, rod a druh jak v latinském, tak v českém jazyce. Následuje seznam použité literatury a jmenný seznam lokalit, kde u každé je uvedeno i číslo faunistického čtverce. Údaje o druhu jsou doplněny o soupis živých rostlin a krátkou poznámku o způsobu sběru a také době výskytu imag. Vše je doplněno mapkou s označením faunistických čtverců, kde byl druh zjištěn. Mapka zobrazuje pouze sledované území, tedy Ústecký kraj. Nicméně popisky jednotlivých rádků a sloupců jsou poněkud nejasné, přesněji velmi obtížně se v mapce určí číslo konkrétního čtverce. U většiny políček je více možností, jak sestavit výsledné číslo faunistického čtverce, což je velmi nepraktické a matoucí.

Velmi oceňuji obsáhlý seznam použité literatury, který předkládá poměrně ucelený přehled o výsledcích bádání na území Ústeckého kraje. Nicméně například v použité literatuře u jednotlivých druhů je často uvedena zkratka NDOP, která je však v seznamu použité literatury uvedena až na konci citace pro AOPK ČR 2020, a to pouze v závorce. Velmi často se také objevuje v seznamu použité literatury údaj „Vysoký, www.“, bohužel čtenář se nikde nedozví, o jaké stránky konkrétně jde a nemá šanci se na ně podívat. Samozřejmě jsem nekontroloval všechny citace, ale v seznamu literatury chybí například údaj o citaci Sláma, 2019, která se objevuje u velkého množství druhů. Také bych do seznamu použité literatury u jednotlivých druhů neuváděl např. „Odvárka-archiv“, nejedná se o literaturu, ale o údaj z databáze sběratele, případně ústní sdělení.

Velkou devizou této knížky jsou fotografie. Autoři dokázali téměř nemožné, kdy se jim podařilo získat kvalitní fotografie úplně všech 146 druhů, které jsou v knížce uvedené. O to cennější je, že jde v 99 % o fotografie živých brouků. Pokud je v knížce více autorů, obvykle se autor uvádí u každé fotografie, resp. je možné odkázat na konkrétní fotografii v seznamu fotografií. Zde však autoři zvolili trochu neobvyklý způsob, kdy u fotografa s největším počtem snímků není jeho jméno uvedeno u fotografie konkrétního druhu, ale v tiráži, což vypadá přinejmenším zvláště, a myslím, že mnoho lidí se do tiráže vůbec nepodívá.

Za poměrně velký nedostatek považují absenci rejstříku s odkazem na stránky druhů. Hledání v této knížce je tak někdy poměrně složité a především začínající sběratel bude některé druhy hledat docela dlouho. Také mi v knížce chybí nějaká obsáhlejší a všeobecnější část o ekologických nárocích druhů, včetně fotografií lokalit apod. Určitě by knížka také zasloužila zásah jazykového recenzenta, protože především nesprávné používání spojovníků a pomlček je na mnoha místech do očí bijící. Ne zcela šťastné se mi zdá také použití nadpisů v záhlaví, kdy velmi často dochází k tomu, že nadpis kapitoly je hned pod zcela stejným nadpisem v záhlaví nebo je v záhlaví na sudé stránce údaj o názvu knihy, který zase brání tomu, aby tam byl název kapitoly, jak je to v jiných částech knihy. U knihy bych údaj o názvu na každou sudou stránku nedával, postrádá to smysl. Škoda je také chybějících citací (např. Sláma, 2019) nebo odkazy na citace, které nekorespondují úplně s citací samotnou nebo chybí (např. v textu NDOP, ale v citacích AOPK ČR 2020, nebo odkaz na neznámý web (Vysoký, www)).

Tesaříkovití Ústeckého kraje jsou jinak povedenou publikací, která podává ucelený obrázek o této atraktivní skupině brouků. Velké množství faunistických údajů je výsledkem mnohaleté práce, a to především Václava Vysokého, který navázal na svou publikaci z roku 1991, která pojednávala o tesařících ústeckého okresu. Nová publikace je svým rozsahem v dané skupině a na regionální úrovni poměrně unikátní. Čtenář se dozví jak o rozšíření druhu, tak živých rostlinách a neméně důležité je, že autoři předkládají i poměrně obsáhlý přehled použité literatury, který může případně zájemce o tuto čeleď nasměrovat správným směrem. A jak již bylo zmíněno, skvělé je, že se autorům podařilo sehnat fotografie všech uvedených druhů. Knížka si tak zcela jistě najde své příznivce jak mezi zkušenými, tak začínajícími entomology.

Pavel Krásenský

Contents / Inhalt

Botany / Botanik

JOZA V. & ZDVOŘÁK P.: Naturalization of Foxglove Tree (<i>Paulownia tomentosa</i> /Thunb./ Steud.) in Northwestern Bohemia	1
JOZA V.: Escaping of Common Milkweed (<i>Apocynaceae: Asclepias syriaca</i>) in Northwestern Bohemia	10
JOZA V.: Contribution to the flora of the Most a Litvínov regions (Northwestern Bohemia) V	15
JOZA V. [red.]: The pretty rare woody plants planted in Northwestern Bohemia (2)	31
JOZA V.: Vegetation of exposed bottoms of standing and running waters in Northwestern Bohemia I. Fishpond Dobroměřický (Dobroměřice village, Louny county)	63

Zoology / Zoologie

KRÁSENSKÝ P.: Ground beetles and rove beetles (Coleoptera: Carabidae, Staphylinidae) of sandy gravel alluviums of the River Labe between Střekov and Hřensko (Northwestern Bohemia)	75
KRÁSENSKÝ P.: False click beetles (Coleoptera: Eucnemidae) of the Pístecký les Nature Reserve (Northwestern Bohemia)	105
KRÁSENSKÝ P.: Rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) of Březina Nature Reserve (Northwestern Bohemia)	113
BENDA P.: Dragonflies (Odonata) of the Československé armády quarry near Most (Northwestern Bohemia)....	131
ROUŠAR A.: Spiders (Araneae) of the Valley of the River Ohře in Northwestern Bohemia	140
KRÁSENSKÝ P.: Interesting findings of invertebrates in the Ústí nad Labem region (Northwestern Bohemia) – 2.	170

Brief reports / Kurze Mitteilungen

JOZA V.: The North American panicled willowherb (<i>Epilobium brachycarpum</i> C. Presl) recently introduced to Northwestern Bohemia	196
KRÁSENSKÝ P.: First records of rove beetle <i>Stenus</i> (<i>Hypostenus</i>) <i>kiesenwetteri</i> Rosenhauer, 1856 (Coleoptera: Staphylinidae) in Krušné hory Mts. (Northwestern Bohemia) and its current distribution in Bohemia	200

Book reviews / Literaturberichte

Tesaříkovití Ústeckého kraje (P. Krásenský)	203
Nerostné bohatství Krupky, Cínovce a Moldavy (M. Radoň)	205
Porcelanit – hornina v ohni zrozená (P. Dvořák)	207
Radovesická výsypka (P. Dvořák)	208

Personalialia / Personalien

Miroslav Radoň 50 years old	209
The establishment of the Děčín Dendrological Society in 2024 and its public events in 2025	227

Obsah

Botanika

JOZA V. & ZDVOŘÁK P.: Zplaňování pavlovnice plstnaté (<i>Paulownia tomentosa</i> /Thunb./ Steud.) v severozápadních Čechách.....	1
JOZA V.: Zplaňování klejichy hedvábné (<i>Apocynaceae: Asclepias syriaca</i>) v severozápadních Čechách	10
JOZA V.: Příspěvek ke květeně Mostecká a Litvínovska (severozápadní Čechy) V	15
JOZA V. [red.]: Vzácnější pěstované dřeviny severozápadní části Čech (2)	31
JOZA V.: Vegetace obnažených den stojatých a tekoucích vod v severozápadních Čechách I. Dobroměřický rybník (Dobroměřice, okres Louny).....	63

Zoologie

KRÁSENSKÝ P.: Střevlíkovití a drabčíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae, Staphylinidae) štěrkopisčítých náplavů řeky Labe v úseku mezi Střekovem a Hřenskem (severozápadní Čechy).....	75
KRÁSENSKÝ P.: Dřevomilovití brouci (Coleoptera: Eucnemidae) přírodní rezervace Pístecký les (severozápadní Čechy).....	105
KRÁSENSKÝ P.: Drabčíkovití brouci (Coleoptera: Staphylinidae) přírodní rezervace Březina (severozápadní Čechy).....	113
BENDA P.: Vážky (Odonata) povrchového hnědouhelného lomu Československé armády (ČSA) u Mostu (severozápadní Čechy).....	131
ROUŠAR A.: Pavouci (Araneae) údolí řeky Ohře v severozápadních Čechách	140
KRÁSENSKÝ P.: Zajímavé nálezy bezobratlých v Ústeckém kraji (severozápadní Čechy) – 2.	170

Krátká sdělení

JOZA V.: Severoamerická vrbovka krátkoplodá (<i>Epilobium brachycarpum</i> C. Presl) zavlečena také do severozápadních Čech.....	196
KRÁSENSKÝ P.: První nálezy drabčíka <i>Stenus</i> (<i>Hypostenus</i>) <i>kiesenwetteri</i> Rosenhauer, 1856 (Coleoptera: Staphylinidae) v Krušných horách (severozápadní Čechy) a jeho aktuální rozšíření v Čechách	200

Recenze a anotace

Tesaříkovití Ústeckého kraje (P. Krásenský).....	203
Nerostné bohatství Krupky, Cínovce a Moldavy (M. Radoň)	205
Porcelanit – hornina v ohni zrozená (P. Dvořák).....	207
Radovesická výsypka (P. Dvořák).....	208

Personalia

Miroslav Radoň – 50 let.....	209
Založení Děčínské dendrologické společnosti v roce 2024 a její veřejné akce v roce 2025	227